

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยปรากฏการณ์สังคมโดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมภาคสนามของชมรม นกนิยชมธรรมชาติ ประกอบการสนทนาและการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล การศึกษาเอกสาร และสังเกตการประชุมสมาชิกของชมรมนกนิยชมธรรมชาติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกชมรมนกนิยชมธรรมชาติ ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ อาชีพ อายุแตกต่างกัน รวมตัวกันทำกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมในแต่ละกิจกรรมประมาณ 150 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์ดังนี้คือ เป็นสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมของชมรมอย่างต่อเนื่อง เป็นสมาชิกมาเป็นระยะเวลานาน มีความหลากหลายทางด้านอายุ อาชีพ ฐานะ การศึกษา สามารถติดต่อได้สะดวก ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างได้แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือสมาชิกที่เป็นคณะกรรมการของชมรม และสมาชิกทั่วไป กลุ่มละ 5 คน รวมจำนวน 10 คน

ในการเลือกแต่ละกลุ่มผู้วิจัยใช้วิธีการหาผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) แบบเชื่อมโยงเป็นลูกโซ่จากผู้ให้ข้อมูลหลักไปสู่ผู้ให้ข้อมูลคนอื่นเชื่อมโยงเป็นทอด

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่

1. การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคลจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการมากนัก สามารถถามคำถามก่อนหลังได้ตามความเหมาะสม คำถามที่ใช้ในแต่ละบุคคลแตกต่างกันไป ผู้ตอบคำถามมีอิสระในการตอบ

การสัมภาษณ์ จะกำหนดเนื้อหาภายใต้วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยผู้วิจัยมีแบบนำสัมภาษณ์เพื่อให้ครอบคลุมตามเนื้อหาที่ต้องการคือ

- ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มตัวอย่างและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมนิกนิยมธรรมชาติ การเคลื่อนไหวและกิจกรรมของชมรมนิกนิยมธรรมชาติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยการศึกษาความคิดเห็น แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และจุดเน้นในการทำงาน ทรัพยากรและเครือข่ายที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

- วิธีการดำเนินงานของชมรมนิกนิยมธรรมชาติ โดยการศึกษาวัฒนธรรมของชมรม การบริหาร และวิธีการดำเนินงานว่ามีเป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่ อย่างไร

ระหว่างการสัมภาษณ์บางครั้งจะใช้การบันทึกเทปสำหรับการสัมภาษณ์สมาชิกในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการของชมรม แล้วนำข้อมูลจากการบันทึกเทปมาเรียบเรียงจัดหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดที่วางไว้

2. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมคือเข้าไปร่วมกิจกรรมภาคสนามของชมรมนิกนิยมธรรมชาติ เพื่อให้สมาชิกบางส่วนยอมรับสถานภาพของผู้วิจัยว่าเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมเช่นกัน โดยระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมจะมีการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม ประกอบการซักถามและจดบันทึกคำสำคัญ

3. ในการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยมีแบบใช้แบบนำสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- เหตุผลในการเข้าร่วมเป็นสมาชิก
- แนวคิดในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- ความคิดเห็นและเป้าหมายในการรวมตัว
- แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
- จุดเน้นในการทำงาน
- การบริหารงานและโครงสร้างการบริหาร
- การประสานงานด้านสิ่งแวดล้อม
- วิธีการดำเนินงาน
- ปัญหาอุปสรรคและบทเรียนในการทำงาน
- ยุทธศาสตร์ในการทำงาน

